

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 292/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. T. A., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-1T 48/2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 5/2011 a jeho rozsudkom zo 7. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. T. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2012 doručená sťažnosť JUDr. T. A., P. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK-1T 48/2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 5/2011 a jeho rozsudkom zo 7. februára 2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. PK-1 T 48/2010 z 24. marca 2011 bol uznaný za vinného z protiprávneho konania, a teda z prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona a prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, a to v bodoch 2, 3 a 4 obžaloby, pričom čo sa týka skutku uvedeného v bode 1 obžaloby, z tohto ho prvostupňový súd spod obžaloby oslobodil.

Proti rozsudku špecializovaného súdu podal sťažovateľ odvolanie, čo sa týka výroku o vine a treste, a to pokiaľ išlo o skutky uvedené v bodoch 2, 3 a 4 obžaloby.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa o jeho odvolaní rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 To 5/2011 zo 7. februára 2012 tak, že napadnutý rozsudok v celej jeho odsudzujúcej časti zrušil a rozhodol sám tak, že ho uznal za vinného zo spáchania prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody v trvaní 1 roka, výkon ktorého mu podmiennečne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 3 rokov, a tiež mu uložil peňažný trest v sume 1 000 € a pre prípad jeho úmyselného zmarenia mu ustanovil náhradný trest vo výmere 3 rokov. Pokiaľ ide o skutky uvedené v bodoch 3 a 4 obžaloby, v tomto rozsahu ho najvyšší súd oslobodil spod obžaloby.

Sťažovateľ vyslovil názor, že rozsudok najvyššieho súdu považuje za nesprávny v časti, v ktorej ho uznal za vinného z protiprávneho konania v bode 2 obžaloby, a to z dôvodu, že najvyšší súd založil rozhodnutie na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a tiež aj preto, lebo ho založil na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Sťažovateľ dodal, že na základe toho podal 24. mája 2012 proti rozhodnutiu najvyššieho (odvolacieho) súdu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku.

Sťažovateľ namietal, že najvyšší (odvolací) súd nevzal pri rozhodovaní do úvahy skutočnosť, že celé trestné konanie bolo proti nemu vedené na základe dôkazov, ktoré sa v predmetnom trestnom konaní nemali vôbec použiť. V tejto súvislosti sťažovateľ vyslovil názor: *„Príkazy na vyhotovenie záznamov podľa § 114 a § 115 Trestného poriadku vo vzťahu k osobe sťažovateľa boli síce vydané príslušným súdom, avšak za účelom získania informácií v úplne inej trestnej veci, v ktorej bolo napokon trestné stíhanie ako nedôvodné zastavené... Napriek tejto skutočnosti však uvedené záznamy nielenže boli súčasťou vyšetrovacieho a neskôr súdneho spisu, ale v uvedenom bode obžaloby tvorili dôkazný základ...“*

Sťažovateľ uviedol, že v dôsledku tejto situácie sa v konaní pred súdom prvého stupňa dostal do *„ťažkého psychického rozpoloženia“* a následne sa *„pod tlakom rozhodol urobiť vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku...“*. Sťažovateľ sa domnieva, že toto jeho vyhlásenie bolo *„ovocím otráveného stromu“*, pričom k tomuto vyhláseniu pristúpil iba z dôvodu, že súd prvého stupňa prihliadal na nezákonné dôkazy. Sťažovateľ dodal, že také vyhlásenie by nikdy neurobil, ak by vo veci konajúci súd vychádzal iba z ostatných dôkazov týkajúcich sa žalovaného skutku. Podľa sťažovateľa v čase, keď toto vyhlásenie učinil, nemal súd prvého stupňa dostatok dôkazov preukazujúcich jeho vinu, a preto podľa jeho názoru nemal špecializovaný súd vyhlásenie prijať, ale mal vo veci riadne vykonať dokazovanie a potom na základe vykonaného dokazovania prijať záver a rozhodnúť.

Sťažovateľ vyslovil názor, že aj napriek týmto nedostatkom, ktoré je potrebné pripísať na vrub špecializovanému súdu, najvyšší súd v rámci odvolacieho konania nezjednal nápravu, hoci podľa názoru sťažovateľa § 321 ods. 1 písm. a), c) a d) Trestného poriadku mu na to poskytoval dostatočný priestor.

Vychádzajúc z uvedeného sa sťažovateľ domnieva, že postupom špecializovaného súdu a postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-1T 48/2010 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 5/2011 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 5/2011 zo 7. februára 2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a obom súdom prikázal nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v sume 276,64 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich práv postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-1T 48/2010 a jeho rozsudkom z 24. marca 2011, ústavný súd sa riadil princípom subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Z uvedeného vyplýva, že na preskúmanie prvostupňového rozhodnutia a postupu bol v prvom rade povolaný najvyšší (odvolací) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa v danej veci. Odvolávajúc sa na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 5/2011 a jeho rozsudkom zo 7. februára 2012.

Aj v tomto smere bol pre ústavný súd kľúčový princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Tento princíp teda znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 504/2011).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že proti namietanému rozsudku najvyššieho súdu podal 24. mája 2012 dovolanie, ktoré ako dôkaz k svojej sťažnosti pripojil. Porovnaním obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu a obsahu dovolania dospel ústavný súd k záveru, že obe podania sú založené na totožnej argumentácii.

Podľa zistení ústavného súdu o podanom dovolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu k najvyššiemu ako odvolaciemu súdu rozhodovať najvyšší (dovolací) súd. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09, III. ÚS 369/2011), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v okolnostiach daného prípadu musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa situácia, ak najvyšší súd dovolanie odmietne pre nesplnenie dovolacích dôvodov. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (i práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) konštatuje, že sťažovateľovi bude lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu najvyššieho (odvolacieho) súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde v súvislosti s týmto rozhodnutím za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd sťažnosťou v tejto časti meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2012